

OSMANLI NESRİNDEN BİR *LEKENÂME* METNİ

Feryal KORKMAZ*

ÖZ

İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü kütüphanesinin yazmalar kısmında 34/3 numara ile kayıtlı Lekenâme metninin transkripsiyonu ve Türkiye Türkçesine çevirisi yapılmıştır. Gündelik hayatta karşılaşılan lekelerin nasıl çıkarılacağı anlaşılır bir dille ifade edilmiş olup bu üslupta metinlerin varlığı Osmanlı nesri için farklılık ifade etmektedir. Klasik Osmanlı Türkçesinin son döneminde yazıldığı tahmin edilmekte olan metnin söz varlığı oldukça dikkat çekicidir.

Anahtar Kelimeler: Türk Dili, Leke-nâme, konuşma dili, metin transkripsiyonu

A *LEKENÂME* TEXT FROM OTTOMAN PROSE

ABSTRACT

A Lekenâme text exists in the Manuscripts section of the library Institute of Turcic Studies of Istanbul University number from fabric 34/3 was transcribed and translated into contemporary Turkish. The text explains how to remove stains in daily life in a clearly, which is an atypical style in Ottoman prose. It is estimated the text was written in the latest period of Classical Ottoman Turkish and it contains a significantly rich vocabulary.

Key Words: Turkish Language, Leke-nâme, colloquial language, transcription

* Yrd. Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, fkorkmaz@istanbul.edu.tr

GİRİŞ

İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü kütüphanesinin yazmalar bölümünde 34 numara ile kayıtlı olan mecmua farklı konularda yazılmış yirmi metni ihtiva etmektedir. Bu metinlerden on beşinin yazarı bilinirken beşinin kim tarafından yazıldığı meçhuldür.¹

Yazarı belli olmayan metinlerden biri, mecmuanın üçüncü metni olan (34/3) *Lekenâme*'dir. *Lekenâme*'de insanların gündelik hayatlarında karşılaşacakları kumaş, elbise, deri gibi eşyalara bulaşan lekeleri nasıl çıkaracakları anlatılır. Eserin sonunda konu dışında ve dağınık halde şehvet arttırma, gülü taze saklama, pire ısırığından korunma yolları gibi çeşitli bilgilerle ve insanların kendileriyle ilgili hilelerinden nasıl haberdar olacaklarıyla ilgili bir halk inanışına da birer ikişer cümle ile yer verilmiştir.

Osmanlı nesrinde özel konuları içeren küçük metinlerin mecmua içinde veya herhangi bir eserin sonunda bulunması sıkça rastlanılan bir durumdur. *Lekenâme* adıyla anılan metinlerle de genellikle buralarda karşılaşılır. Aynı zamanda bunlar fazla örneği olmayan metinlerdir.² Belki de bu sebeple Osmanlı nesri üzerine yapılan çalışmalarda *Lekenâmeler* başlığıyla oluşturulan bir gruplandırma yoktur. *Lekenâme* olarak adlandırdığımız bu metinlerin ortak özelliği çeşitli kumaşlardan lekelerin hangi yolla çıkarılacağını sade bir dille anlatmalarındır. Özellikle yağ lekeleri, katran, zift ve petrol türevi lekeler metinlerde ortaklık gösteren konular olup yine lekelerin çıkarılmasında kil, hayvan ödü, çöven otu, süt ve tuz gibi maddelerden yararlanılması da ortak olarak işlenen konulardandır. Bu metinler gündelik hayatın gereklerini yansıttıkları gibi günümüzde kimya sanayinin ürettiği temizlik maddelerinin kökeni hakkında da ipucu vermektedirler. Yine deri, ibrişim gibi kumaş türlerinin ve çöğen, arpa, şeftali, ceviz, nar gibi bitki türlerinin zikredilmesi ve çözüm yollarının hikâye edilmek yerine neredeyse bir reçete mahiyetinde verilmesi bu eserlerin gündelik hayatın ihtiyaçlarına binaen yazıldığına işaret etmektedir.

Üzerinde çalışılan bu *Lekenâme* metninin yazarı bilinmemektedir. İçerisinde bulunduğu mecmuanın 21^b ve 22^a varaklarında 25 satırlık bir tam sayfa ile 17 satırlık bir yarım sayfadan oluşur. Tâlik hatla kaleme alınan metin harekesizdir. Ayrıca 22^a numaralı varağın 17 satırından sonra

¹ Mehmet Zeren-İsmail Güleç, *İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesi Yazma Eserler Kataloğu*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 2009, s.108-109.

² Başka bir *Lekenâme* metni için bakınız; Mahmut Ak, "Leke-nâme ve Panzehir Risalesi", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, Sayı 39, İstanbul 2004, s. 97.

metnimizin dışında, yatay olarak yazılmış “Şerbet-i Kavzî” başlıklı 17 satırlık küçük bir metin bulunmaktadır.

“Lekenâme yâ’ni kumâşa leke degse çıkarmasın bildürür” şeklinde başlayan metnin yazılış tarihi bilinmemektedir. Yer yer Eski Anadolu Türkçesi özellikleri gösterse de içinde geçen petrol, zift gibi madde adları metnin XVII. yüzyılın sonu ile XVIII. yüzyılın başında yazılmış olabileceğini düşündürmektedir.³

METNİN DİL ÖZELLİKLERİ

Metin dil açısından şu özellikleri gösterir:

1. Metinde Eski Anadolu Türkçesinde görülen düzlük-yuvarlaklık uyumsuzluğunun devam ettiği görülür. Buradan hareketle III. teklik şahıs iyelik eki (+I, +sI), yükleme hâli eki (+I) ile geçmiş zaman sıfat-fiil eki (-mİş) daima dar-düz ünlülü yazılmıştır.

2. Ettirgenlik fonksiyonundaki fiilden fiil yapma ekleri (-dUr, -Ur), bazı zarf-fiil ekleri (-Up), bazı isimden isim yapma ekleri (+IU) daima yuvarlak ünlü ile yazılmıştır.

3. Bazı kelimelerin yapısında Eski Türkçeden beri mevcut olan düzlük-yuvarlaklık bakımından uyumsuzluk, kendini korumuştur (demür, yastuğ).

4. Metinde isimlerin üç şekilde yükleme hâline girdikleri görülür:

a) +I ekini alarak (südi 21^b/5)

b) İyelik ekinden sonra +n ekini alarak (lekesin 21^b/6, unın 21^b/14)

c) Eksiz olarak (giyesi 21^b/4)

5. Kelime başındaki t-d yazımında bir düzensizlik vardır. Eski Anadolu Türkçesindeki kalın sıralı kelimelerin genellikle t’li, ince sıralı kelimelerin genellikle d’li yazım şekli devam ederken (şon, şağ, deri, diken) bir kelimenin hem t’li hem de d’li yazımına rastlanır (şura- dura).

6. -A istek eki Eski Anadolu Türkçesinde olduğu gibi bu metinde de çok işlek bir kullanıma sahiptir.

³ Petrol türevi olan “zift”i ilk olarak Alman tıp profesörü J.J. Becher 1665 yılında elde etmiştir. Bu maddenin kimya sanayiine girmesi ve Osmanlı coğrafyasında kullanılmasının XVIII. yüzyıldan önce olmaması gerekir. Burada “neft” kelimesinin de geçiyor olması petrol türevi bir ziftin ifade edildiğini göstermektedir.

Bütün bu özellikler göz önüne alındığında XVIII. yüzyılda yazıldığı tahmin edilen bu Lekenâme metninin Eski Anadolu Türkçesi yazım özelliklerinin izlerini taşıdığı görülmektedir.

METİN

[21^b] (1) Lekenâme ya'ni kumâşa leke degse çıkarmasını bildürür
 (2) Kil-i Ermeni⁴ on dirhem ak çoğan elli dirhem bu ikisini şuya ısladasın
 sonra süzesin bu şuya biraz koyun ödi (3) ve biraz şığır⁵ ödi katup dibâyı
 anıpla⁶ yuyasın kiri ve yağı ve tersi cümle gidüp pāk ola. Mürekkep lekesin
 (4) gideresin gögercin boğın şüdile kaynadup giyesi anıpla yuyalar, sonra
 issi şuyıla şābūnıla yuyalar mürekkebi çıkara. (5) Kaṭrān lekesin çıkarasın
 taze südi kaynadalar, giyesi aṅa baturalar, el ile muḥkem ovalar, andan
 çıkarup issi şu (6) ve şābūnıla yuyalar, kaṭrānı çıkara. Zift lekesin çıkarasın
 zeyt yağın kaynadalar, giyesi ana baturalar, andan (7) çıkarup şābūnıla
 muḥkem ovalar, daḥı issi şuyıla yuya, zifti çıkara. Neft lekesin çıkarasın
 koyun ödini (8) ışıcağıla aṅa dūrtesin, andan issi şuyıla ve şābūnıla yuyalar,
 pāk ola, nefti çıkara. Mūm lekesin çıkarasın (9) evvel leke olan yerlere bora
 süre, sonra issi yağ içine batura, sonra bakla şuyıyla yuyalar, pāk ola. (10)
 Bir dürlü; daḥı evvel mūm yirine kāğıd koyasın, andan demür yüridesin
 muḥkem kızarup üzerine deġesin, mūmı (11) kāğıda çıka, pāk ola. Za'ferān
 lekesin çıkarasın borayı Ermeni südiyle ısladup sonra süzüp tonı (12) aṅa
 yatura, ovalaya, sonra şābūnıla ve issi şuyıla yuyalar, pāk ola. Bir leke olsa
 ki hiç gitmese, evvel sirkeyle (13) yuyalar, andan şābūn ve issi şuyıla
 yuyalar, pāk ola. Giyesiye kazyağı bulassa leke yirini evvel şırlaġun (14)

⁴ İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesi Yazma Eserler Kataloğunun 108. Sayfasında “kül-i Ermeni” şeklinde yazılan ibarenin “kil-i Ermeni” şeklinde düzeltilmesi gerekir.

⁵ İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesi Yazma Eserler Kataloğunun 108. Sayfasında “şafra” şeklinde yazılan kelimenin “şığır” olarak düzeltilmesi gerekir.

⁶ İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesi Yazma Eserler Kataloğunun 108. sayfasında “dibây-ı anıpla” şeklinde yazılan ibarenin “dibâyı anıpla” şeklinde düzeltilmesi gerekir.

yağına batura, andan arpa unın eke ve nohūd şuyıla ovalaya, sonra şābūn ve issi şuyıla yuya, pāk ola. Giyesiye yağ (15) bulaşmış ise haṭmi ve çoğan süreler ve issi şuyıla yuyalar, pāk ola. Balık yağın gidermege leke yirine biraz ketre ve biraz (16) şamg döke ve issi şuyıla yuyalar, muhkem pāk ola. Sāde yağ lekesin gideresin baş şuyı kim ekşimiş (17) ola; ısıcağ idüp, giyesi aña işladasın bir gün tura, andan çıkarup şābūnıla ve issi şuyıla yuyasın, (18) pāk ola. Her kaṅgı yağ olursa giyesiden çıkarasın gül şuyıla yuya, kuruda, andan issi şu ve (19) şābūnıla yuya, pāk ola. Ton cerb olsa sirke dūrte, andan şābūn ve issi şuyıla yuyalar, pāk ola. (20) Eger ibrişim ton cerb olsa koyun ödin dūrte, andan issi şu ve şābūnıla yuyalar, pāk (21) ola. Eger kâgıda bezīr yā şırlağun yağı bulaşsaydı, kil-i isfahanı yumuşak dögeler, üstine ekeler, (22) bir ağır nesne altına koyalar, bir gün dura, pāk ola. Sahtiyāndan ve sāir derilerden yağ (23) lekesi gideresin yumuşak tuzu muhkem ekeler, yağını ala. Eger nār kabı lekesin tondan çıkarasın şamg-ı 'arabī saḥk (24) idüp südile kaynadasın ve bir avuç çoğan bile kıtasın, andan ol leke yirini içine burasın, (25) bir zaman tura, sonra çıkarup issi şuyıla yuya, pāk ola. Eger kumāşa bulaşsa, sirke ile bora süreler,[22^a] (1) muhkem ovalar, daḥı şābūnıla ve issi şuyıla yuyalar gide. Eger giyesiye üzüm şuyı degse şābūnıla (2) yuyalar, gide. Eger süci lekesi olsa kıtır tezegi süd ile işladup aña dūrte ve kirec ve şābūnıla (3) yuyalar, pāk ola. Eger tona şeftālū şuyı bulaşsa ekşi ayran ile yuyalar, daḥı üzerine arpa unın ekeler, (4) issi şu ve şābūnıla yuyalar, gide. Eger giyesiye incīr şuyı lekesi toḳınsa arpa unıyla ve issi şuyıla yuyalar, (5) gide. Eger tona yaşıl koz şuyı degse ekşi ayranıla yuyalar, pāk ola. Eger tona taze dūt şuyı (6) degse çoğan ve şābūn ve issi şuyıla yuyalar, pāk ola. Eger tona erük şuyı degse evvel (7) sirke ve çoğan birle yuyalar, andan issi şu ve şābūnıla yuyalar, pāk ola. Eger nişābūrī kil ve tuz birle (8) karışdurup ve saḥk idüp cerb toḳınmış kumāşa ekseler, ağır nesne altına kıosalar, arıdup pāk ola. (9) Eger kil-i isfahānı saḥk idüp yağlu yire süreler, yağını ala. Eger ısırgan dikenini toḥmın dögseler (10) balla

ma'cün itseler, zekere talâ eylese ziyâde büyük ide ve ma'cûna kıtsalar şehveti artura ve zekeri ziyâde kıvama (11) getüre. Her kim devenin ödin bir pâre şab yemini karşıdurup şaça ve saçala sürse ziyâde siyâh (12) eyleye. Eger dilesen taze gülü çok zamân şaklayasın, şolmaya; kızıl bardağın alup içine gül şuyı (13) doldurasın, bir gün bir gece tura. Andan boşaldup içine bir taze gül koyup ağzını balçıkla şıvayup (14) bir hava tokunmaz yirde koyasın, tura; her kaçan kim çıkarasın, hemân şimdi açılmış gibi ola. (15) Her kim tağ keçisiniñ boynızını bir kişiniñ yastuğı altına kıosa gönünde saña ne kadar hilesi (16) ve ne dürlü mekri varsa uyurken bir bir söyleye. Her kim aķ kıoç boynızını üç yüzük idüp (17) barmağına taķınsa veya boncuķ idüp boğazına taķsa hergiz anı püre ışırmaya.

TERCÜME

[21^b] (1) Lekenâme, yâni kumaşta oluşan lekeyi çıkarmayı bildirir. (2) On dirhem kil-i ermeni⁷ ile on dirhem ak çoğanı⁸ birlikte suyla ıslat, sonra süz ve bu suya biraz koyun ödü, (3) biraz sığır ödü kat, ipekli kumaşı onunla yıka; kiri, yağı ve pisliğı tamamen gidip temizlenir. Mürekkep lekesini (4) çıkarmak için güvercin bokunu süt ile kaynatıp giysiye onunla yıkayıp, sonra sıcak suyla ve sabunla yıkarlar; mürekkep [lekesini] çıkarır. (5) Katran lekesini çıkarmak için taze sütü kaynatıp, giysiye ona batırıp elle iyice ovup, sonra çıkarıp sıcak su (6) ve sabunla yıkarlar, katran [lekesini] çıkarır. Zift lekesini çıkarmak için; zeyt yağı⁹ kaynatıp, giysiye ona batırır; sonra (7) çıkarıp sabunla iyice ovar ve sıcak suyla yıkarsa, zift [lekesini] çıkarır. Neft lekesini çıkarmak için koyun ödünü (8) sıcakken lekeye sür, sonra sıcak suyla ve sabunla yıka; temiz olur, neft [lekesini] çıkarır. Mum lekesini çıkarmak için (9) önce leke olan yerlere bora¹⁰ sürüp, sonra sıcak yağ içine batırır, arkasından bakla suyuyla yıkarlar, temiz olur. (10) Bir başka şekilde, önce mumlu yere kâğıt koyup, sonra demiri iyice ısıtıp üstüne koyup gezdir; mum (11) kâğıda çıkar, temiz olur. Za'ferân lekesini çıkarmak için borayı,

⁷ **Kil-i ermeni:** Eczacılıkta kullanılmış olan siyaha çalan kırmızı renkli biraz yumuşak, yağlı ve kuru bir çamur, kilermeni

⁸ **Çoğan:** Çöğen otu

⁹ **Zeyt yağı:** Zeytin yağı

¹⁰ **Bora:** Çorak arazide biten mantar gibi beyaz bir madde. Çamaşır yıkamada ve iç yağ ile sabun yapmada kullanılırdı. [Erzurum Ağzı]

ermeni sütüyle¹¹ ıslatıp, sonra süzüp, [giysiyi] (12) onun içine yatırıp ovalarlar. Sonra sabun ve sıcak suyla yıkarlar, temiz olur. Hiç çıkmayan bir lekeyi çıkarmak için, önce sirkeyle, (13) ondan sonra sabun ve sıcak suyla yıkarlar; temizlenir. Giysiye gazyağı bulaşsa, lekeli yeri önce şırlagun¹² (14) yağına batırır, ondan sonra üzerine arpa unu eker ve nohut suyuyla ovalar, sonra sabun ve sıcak suyla yıkarlar; temizlenir. Giysiye yağ (15) bulaşmış ise, [lekeye] hatmi ve çogan sürerler ve [lekeyi] sıcak su ile yıkarlar; temiz olur. Balık yağını gidermek için; lekeli yere biraz ketre¹³ ve biraz (16) zank döküp, sıcak suyla yıkarlar; iyice temiz olur. Sadeyağ lekesini gidermek için; ekşimiş baş suyu¹⁴ (17) ısıtıp giysiyi onunla ıslat; bir gün beklet, sonra çıkarıp sabunla ve sıcak suyla yıkar; (18) temiz olur. Herhangi bir yağı giysiden çıkarmak için; gül suyuyla yıkar, kurutur, sonra sıcak su ve (19) sabunla yıkar[lar]; temizlenir. Elbiseye yağ bulaşırca sirke sürülür, sonra sabun ve sıcak suyla yıkanır, temiz olur. (20) Eğer ibrişim elbiseye yağ bulaşırca koyun ödünü sürüp, sonra sıcak su ve sabunla yıkarlar; temiz (21) olur. Eğer kâğıda bezir¹⁵ veya şırlagun yağı bulaşsa; kil-i Isfahan¹⁶ ince dövüp üstüne ekerler,(22) ağır bir nesnenin altına koyup bir gün bekletirler, temizlenir. Sahtiyan¹⁷ gibi derilerden yağ (23) lekesini gidermek için, üzerine ince tuz iyice ekerler; yağın alır. Eğer nar kabuğu lekesini elbiseden çıkarmak istersen; zank-ı Arabî¹⁸yi dövüp (24) sütle kaynat, bir avuç çogan kat, sonra [elbisenin] lekeli yerini bunun içine bürüp koy;(25) bir müddet beklesin, sonra çıkarıp sıcak suyla yıka; temiz olur. Eğer kumaşa bulaşsa sirke ile bora sürer, [2] (1) iyice ovar sonra sabunla ve sıcak suyla yıkarlar; [leke] gider. Eğer giysiye üzüm suyu bulaşsa, sabunla (2) yıkarlar [leke] gider. Eğer şarap lekesi olsa; katır tezeğini sütle ıslatılıp lekeye sürer, kireç ve sabunla yıkarlar; (3) temizlenir. Eğer elbiseye şeftali suyu bulaşsa, ekşi ayranla yıkar, sonra üzerine arpa unu eker, (4) sıcak su ve sabunla yıkarlar, [leke] gider. Eğer giysiye incir suyu lekesi bulaşırca, arpa unu ve sıcak suyla yıkarlar, (5) [leke] gider. Eğer elbiseye yeşil ceviz suyu bulaşsa; ekşi ayranla yıkarlar, temizlenir. Eğer elbiseye taze dut suyu (6) bulaşsa; çogan, sabun ve sıcak suyla yıkarlar, temizlenir. Eğer elbiseye erik suyu bulaşsa önce (7)

¹¹ **Ermeni sütü:** ? (Limon, şeker, süt ve votka ile yapılan ve Ermeni sütü likörü adıyla bilinen bir içecek çeşidi bulunmaktadır; kastedilen bu karışım olabilir.)

¹² **Şırlagun:** susam yağı, haşhaş yağı

¹³ **Ketre:** toz , talaş

¹⁴ **Baş suyu:** hayvan doğurmadan biraz önce gelen sümüğe benzer su

¹⁵ **Bezir:** tohum

¹⁶ **Kil-i Isfahan:** Isfahan kili

¹⁷ **Sahtiyan:** tabaklanmış, cilalanmış deri

¹⁸ **Zank-ı arabî:** Arap zankı

sirke ve çoğan ile, sonra sıcak su ve sabunla yıkarlar, temizlenir. Eğer Nişabur kilini tuz ile (8) karıştırıp döverek yağ bulaşmış kumaşa ekseler ve ağır bir nesnenin altına koysalar, kumaş temizlenir. (9) Eğer kil-i Isfahani dövüp yağlı yere sürseler, yağı alır. Eğer ısırgan dikenini tohumunu dövseler, (10) balla macun yapsalar ve zekere sıvasalar ziyadesiyle büyütür; macuna katsalar, şehveti arttırır ve zekeri ziyadesiyle kıvama (11) getirir. Her kim devenin ödünü ve bir parça şap yemini karıştırıp saça ve sakala sürse, çok siyah (12) yapar. Eğer taze gülü uzun zaman solmadan saklamak istersen, kızıl renkli bir bardağı alıp içine gül suyu (14) doldur, bir gün bir gece beklet, sonra boşaltılıp içine taze gül koyup, bardağın ağzını balçıkla sıvanıp (14) hava almayan bir yerde bırak, dursun. Ne zaman çıkarsan, daha yeni açılmış gibi olur. (15) Bir kimse dağ keçisinin boynuzunu bir kişinin yastığı altına koysa, onun gönlünde sana karşı ne kadar hilesi (16) ve ne türlü düzeni varsa uyurken bir bir söyler. Bir kimse ak koçboynuzunu üç yüzük yapıp (17) parmağına takırsa veya boncuk yapıp boynuna taksa, asla onu pire ısırılmaz.

SONUÇ

XVII. ve XVIII. yüzyıllarda Klasik Osmanlı Türkçesinin bütün ağırlığı ile hüküm sürdüğü bilinmektedir. Klâsik Osmanlı Türkçesinin son devresinde yazıldığı tahmin edilen bu metin, gerek işlediği konu gerekse dil açısından, kaleme alındığı dönemin genel özelliklerini taşımamaktadır. Hatta *bora* gibi *baş suyu* gibi günümüzde yalnızca Derleme Sözlüğü'nde kayıtlı olan kelimelerin kullanılmış olması ağız özelliklerinin kısmen de olsa yazıya geçtiğini göstermektedir. Gerek *Leke-nâme* metinleri gerekse yine XVIII. yüzyılda yazılmış olan *XVIII. yy. İstanbul'a Dair Risale-i Garibe* gibi metinlerin ortaya çıkması Osmanlı Türkçesinin konuşma dili hakkında daha fazla bilgi sahibi olmamızı sağlayacaktır.

کله نامی این در صمق بونق الفی هم بویکی صویرا اصله سن صکره و سور بوسن بوسوی برز قویون اودی
 و برز صفا اودی قویون و بای انگلی بویسن کوی و یاغی و قوی بکدک و پ پاک اولا هرک کک سن
 کدر سن کور کچین بونق صویله قیند و ب کیه سی انگلی بوی لر صکره آسی صویله و صابونیل بوی لر صکره چیقره
 قطران کک سن چیقره سن تازه سدی قیند کک کیه سی تابو نالرا یله حکم او و الندا ن چیقره ب آسی صوی
 و صابونیل بوی لر قطنانی چیقره زفت کک سن چیقره سن زیت یاغ ن قیند کک کیه سی اکا بتور لر اندن
 چیقره ب صابونیل حکم او و لرو فی نسی صویله بوی لر قتی چیقره نطق کک سن چیقره سن قویون اودین
 اصله کک در سن اندن آسی صویله و صابونیل بوی لر پاک اولا نطق چیقره موسم کک سن چیقره سن
 اول کک اولان لر بر بور سور صکره آسی یاغ اچنه بتور صکره با قله صویله بوی لر پاک اولا
 بر لودنی اول بوم برینه کاغذ قویسن اندن و مور بر بر سن حکم قیزر و و پ اوزرند و کک سن کوی
 کاغذ چیقره پاک اولا زعفران کک سن چیقره سن بوزره ارمنی صویله اصله و صکره سوز و پ طون
 اکا بتور آفونیه صکره صابونیل و آسی صویله بوی لر پاک اولا بیر کک اول کک چیقره اول کک
 و لر اندن صابون و آسی صویله بوی لر پاک اولا کیه سی قازی یاغی بولش کک برینی اول شیر لغون یاغ
 یاغ بوزره اندن آره اوقن کک و کوز صویله او و لر صکره صابون و آسی صویله بوی لر پاک اولا کیه سی یاغ
 بولش لر حلی چوغان سور لر و آسی صویله بوی لر پاک اولا بالق یاغ ن کک کک کک بونق برز کک کک و بوز
 ضعیف و کک و آسی صویله بوی لر حکم پاک اولا ساد و یاغ کک سن کک سن باش صویله کک کک کک
 اولا صمق ادی و ب کیه سی اکا اصله کک بر کون طوره اندن چیقره ب صابونیل و آسی صویله بوی سن
 پاک اولا هر قتی یاغ آوور کیه سیدن چیقره سن کل صویله بوی لر قور و ده اندن آسی صویله
 صابونیل بوی لر پاک اولا طون جوب اوله کک درته اندن صابون و آسی صویله بوی لر پاک اولا
 اکا بر شیم طون جوب اوله قویون اودن درته اندن آسی صویله و صابونیل بوی لر پاک
 اولا اکا کاغذ بوزیر یاغ شیر لغون یاغی بولش بوی لر کک کک کک کک کک کک کک کک کک کک کک کک
 برانق سنه الته قوی لر بر کون دوره پاک اولا سختیا ندن و سایر در یلردن یاغ
 کیده رسن یشق طوزی حکم کک لر یاغی اوله اکا نار شیمی کک سن طون دن چیقره سن ضعیف و کک کک
 اید و پ و سودا یله قینا ده سن و بر اوج چوغان بله قیند سن اندن اول کک کک برینی اچنه بوزر سن
 بوزمان طوره صکره چیقره ب آسی صویله بوی لر پاک اولا اکا قواشه بولش کک کک ایل بوزر سور

KAYNAKÇA

- ADIVAR, Adnan, *Osmanlı Türklerinde İlim*, İstanbul Maarif Matbaası, İstanbul 1943.
- AK, Mahmut, “Leke-nâme ve Panzehir Risalesi”, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, S. 39, İstanbul 2004, s. 97.
- DEVELİ, Hayati, *XVIII. yy. İstanbul'a Dair Risale-i Garibe*, İstanbul, Kitabevi, 1998.
- DUMAN, Musa, *Vasiyet-name (Birgili Muhammed Efendi)*, R Yayınları, İstanbul 2000.
- OKUYUCU, Cihan; vd., *Klasik Dönem Osmanlı Nesri*, Kesit Yayınları, İstanbul 2010.
- REDHOUSE, Sir James, *Turkish And English Lexicon New Edition*, Çağrı Yayınları, İstanbul 1992.
- SARI, Mevlüt, *El-Mevarid Arapça-Türkçe Sözlük*, Bahar Yayınları, İstanbul 1982.
- STEINGASS, F., *Comprehensive Persian-English Dictionary*, Çağrı Yayınları, İstanbul 2005.
- ŞAKİR, Sezer Öztürk, *Firdevsî-i Rumî Terceme-i Came-Şuy-Nâme*, Simurg Yayınları, İstanbul 2009.
- Şemseddin Sâmî, *Kâmûs-ı Türkî*, Enderun Kitabevi, İstanbul 1989.
- ŞÜKÛN, Ziya, *Farsça- Türkçe Lûgat Gencinei Güftar Ferhengi Ziya-2*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1996.
- TDK, *XIII. Yüzyıldan Beri Türkiye Türkçesiyle Yazılmış Kitaplardan Toplanan Tanıklarıyla Tarama Sözlüğü I-VIII*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1965–1977.
- TDK, *Yeni Tarama Sözlüğü*, (Düz. Cem Dilçin), TDK Yayınları, Ankara 1983.
- ZEREN, Mehmet, vd., *İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesi Yazma Eserler Kataloğu*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 2009.
- http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_ttas&view=ttas&kategori1=derlay&kelime1=bora17.12.2014

